

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **P. G. I., a. s.**, so sídlom: L., B., IČO: X., zast. advokátom Mgr. D. Š., so sídlom: K., B. proti žalovaným: **1./ JUDr. G. M., PhD.**, bytom: P., B., **2./ JUDr. M. M.**, bytom: Ž., B., **3./ JUDr. D. Ď.**, bytom: N., B. **o zaplatenie 3 000 000,-- eur, o oslobodenie od súdnych poplatkov**, vedenej na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 49Cbi/6/2011, na dovolanie žalobcu proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. februára 2012, č. k. 3Obo 11/2012-102, t a k t o

r o z h o d o l :

Dovolanie žalobcu **o d m i e t a**.

Žalovaným náhradu trov dovolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením zo dňa 27. 12. 2011, č. k. 49Cbi/6/2011-92 nepriznal žalobcovi oslobodenie od súdneho poplatku za podanú žalobu.

V odôvodnení svojho rozhodnutia prvostupňový súd poukázal na ust. § 138 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“), ktoré je založené na princípe, aby účastníkovi konania nebolo len pre jeho majetkové pomery znemožnené uplatňovať alebo brániť svoje právo. Uviedol, že pri rozhodovaní o oslobodení od platenia súdnych poplatkov právnickej osobe prihliada súd k majetkovým pomerom žiadateľa, majúcich základ v okolnostiach, ktoré nie sú len dočasnej povahy a odôvodňujúcich záver, že poplatník celkom alebo sčasti nemôže splniť poplatkovú povinnosť alebo že jej splnenie nemožno od neho spravodlivo žiadať. Pritom svoje majetkové pomery je žiadateľ povinný preukázať vierohodným spôsobom bez toho, aby ho súd na to vyzýval. Súd pri rozhodovaní o žiadosti

o oslobodenie skúma, či nepriaznivá situácia podnikateľa vychádza alebo nevychádza z jeho podnikateľskej činnosti.

Po preskúmaní žiadosti žalobcu o priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov súd zistil, že na jeho majetok bol uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 36-24K/323/00-614 zo dňa 20. 12. 2001 vyhlásený konkurz. Z výpisu z katastra nehnuteľností okresu T., obec S., katastrálne územie S. ďalej zistil, že žalobca je na liste vlastníctva č. X. evidovaný ako výlučný vlastník parcely registra „C“, parcelné č. X. o výmere X. m² a na liste vlastníctva č. X. je evidovaný ako výlučný vlastník parciel č. X. o celkovej výmere X. m².

Na základe zistených skutočností súd prvého stupňa dospel k záveru, že majetkové pomery spoločnosti žalobcu nevycludujú splnenie poplatkovej povinnosti, ani to, že by jej splnenie nebolo možné od nej spravodlivo žiadať.

Na odvolanie žalobcu Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací, uznesením zo dňa 29. 02. 2012, č. k. 3Obo 11/2012-102, napadnuté uznesenie prvostupňového súdu ako vecne správne podľa § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil.

Odvolací súd v súvislosti s § 138 ods. 1 O. s. p. uviedol, že hoci žalobca prvú podmienku oslobodenia od súdnych poplatkov spĺňa, nemožno mu oslobodenie priznať, pretože ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie práva. O zrejme bezúspešné uplatňovanie práva ide vtedy, ak už zo samotných skutkových skutočností uvedených v žalobe, i keby boli pravdivé, je celkom zjavné, že uplatňované právo z nich vyvodit' nemožno. Z tvrdenia žalobcu, pripojených dokladov i úradnej vedomosti súdu vyplýva, že na žalobcu bol v roku 2001 vyhlásený konkurz. V tejto súvislosti odvolací súd poukázal na § 14 ods. 1 písm. a/ zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní (ďalej len „ZKV“), z ktorého vyplýva, že kľúčovým účinkom vyhlásenia konkurzu je prechod oprávnenia nakladať s majetkom podstaty a výkon práv a povinností, ktoré s nakladaním súvisia, na správcu podstaty. Od vyhlásenia konkurzu úpadca už nemá aktívnu vecnú legitimáciu na vedenie sporov, ktoré sa týkajú majetku podstaty alebo majetku, ktoré majú byť z podstaty uspokojené. Uvedené znamená, že súdne konania týkajúce sa majetku môžu byť začaté len na návrh správcu alebo podaním návrhu proti správcovi. Pokiaľ takéto konania začali pred vyhlásením konkurzu, tieto sa podľa § 14 ods. 1 písm. c/, d/ ZKV prerušujú. Odvolací súd poznamenal, že zmyslom takejto právnej úpravy je, že bez súhlasu správcu konkurznej podstaty nemôžu prebiehať

žiadne konania, ktoré môžu mať dopad na konkurznú podstatu. Týka sa to tak pasívnych sporov, v ktorých sa uplatňujú nároky proti podstate, ako aj sporov aktívnych, kde sa uplatňujú práva na majetok patriaci do podstaty (keďže aj z takýchto sporov môžu vzniknúť značné náklady, ktoré výrazným spôsobom zaťažia konkurznú podstatu). Odvolací súd ďalej uviedol, že predmetom konania v predmetnej veci je náhrada škody proti tretím osobám, ktoré ju podľa žaloby mali spôsobiť žalobcovi (úpadcovi). Nárok na škodu, ktorá bola spôsobená úpadcovi, je súčasťou podstaty a prípadné trovy konania by boli nárokom proti podstate. Z uvedených dôvodov žalobca nemôže vo svojom mene právo, ktoré je predmetom žaloby, uplatňovať, a preto je ním podaná žaloba zjavne neopodstatnená. S poukazom na uvedené sa odvolací súd hodnotením pomerov žalobcu a správnosťou záverov súdu prvého stupňa v otázke jeho pomerov nezaoberal, keďže ju pre rozhodnutie o dôvodnosti neoslobodenia nepovažoval v prejednávanej veci za rozhodujúcu.

Uznesenie odvolacieho súdu nadobudlo právoplatnosť dňa 04. 05. 2012.

Proti potvrdzujúcemu uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca v zákonom stanovenej lehote dovolanie. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací uznesenie odvolacieho súdu z 29. 02. 2012, č. k. 3Obo 11/2012-102, ako aj uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 27. 12. 2011, č. k. 49Cbi 6/2011-92, zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania žalobca odôvodnil tvrdením, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O. s. p., konkrétne k vade podľa § 237 písm. f/ O. s. p. (účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom) a § 237 písm. g/ O. s. p. (rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát). Dôvodnosť dovolania odôvodnil ust. § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p. (rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci).

Vo vzťahu k 237 písm. f/, písm. g/ O. s. p. žalobca vo svojom pomerne stručnom odôvodnení dovolania odvolaciemu súdu vytkol, že jeho rozhodnutím sa mu ako účastníkovi konania odňala možnosť konať pred súdom a rozhodoval vylúčený sudca, nakoľko podľa jeho informácií predseda odvolacieho senátu JUDr. Peter Dukes rozhodoval aj vec v rámci konkurzného konania vedeného voči úpadcovi. S poukazom na uvedené žalobca namieta jeho zaujatosť, v dôsledku ktorej skutočnosti mal byť menovaný sudca z rozhodovania veci vylúčený.

Nesprávne právne posúdenie veci podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p. žalobca vzhladol v nesprávnom posúdení druhej podmienky pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, a to zrejmej bezúspešnosti uplatňovania práva.

K dovolaniu žalobcu sa žalovaný nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 2 O. s. p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), ktorý je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 veta druhá O. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) najskôr skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa. Dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, preto je potrebné ho podľa § 243b ods. 5 veta prvá O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p., odmietnuť.

Podľa § 243b ods. 5 veta prvá O. s. p., ustanovenia § 218 ods. 1, § 224 ods. 1, § 225 a § 226 platia pre konanie na dovolacom súde obdobne.

Podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p., odvolací súd odmietne odvolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je odvolanie prípustné.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

V prejednávannej veci odvolací súd rozhodol uznesením. V zmysle ustanovenia § 239 O. s. p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bolo zmenené uznesenie súdu prvého stupňa (§ 239 ods. 1 písm. a/ O. s. p.), alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ veta prvá O. s. p.). Podľa § 239 ods. 2 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, ďalej ak ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, alebo ak ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky. Podľa § 239 ods. 3 O. s. p., ustanovenia odsekov 1 a 2 neplatia, ak ide o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, poriadkovej

pokute, o znalcovskom, tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie predmetu dôkazu vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva a o trovách konania, ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených Zákonom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením.

Dovoláním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu znaky vyššie uvedených rozhodnutí nemá. V prejednávanej veci odvolací súd uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici ako súdu prvého stupňa nezmenil, naopak potvrdil ho, pričom vo výrokovej časti prípustnosť dovolania nevyslovil. Z dôvodu, že v predmetnom prípade sa nejedná ani o ďalšie druhy rozhodnutí podľa 239 ods. 2 O. s. p., je nepochybné, že dovolanie žalobcu v zmysle ustanovenia § 239 prípustné nie je.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O. s. p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O. s. p. (či už to účastník konania namieta alebo nie), neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti uzneseniu podľa § 239 O. s. p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O. s. p.. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia. Ak je totiž konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O. s. p., možno dovoláním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 239 O. s. p. vylúčené.

Vady vymenované v písm. a/ až g/ § 237 O. s. p., majú za následok tzv. zmätočnosť rozhodnutia.

Dovolateľ vo svojom dovolaní namietol vady konania podľa § 237 písm. f/ a g/ O. s. p., v zmysle ktorých dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, zároveň že vo veci rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Dovolací súd sa v prvom rade zaoberal otázkou, či postupom súdov bola žalobcovi odňatá možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. sa rozumie taký vadný postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných práv účastníka konania, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Dovolateľ vadu, ktorá mala spôsobiť odňatie jeho možnosti konať pred súdom, bližšie nekonkretizoval, preto sa dovolací súd komplexne zaoberal so všetkými skutočnosťami, ktoré by mohli spôsobiť znemožnenie realizácie jeho procesných práv, osobitne sa zameral na dodržanie požiadavky riadneho odôvodnenia napadnutého rozhodnutia.

Z obsahu spisu vyplýva, že predmetom konania je žaloba o zaplatenie 3 000 000,-- eur z titulu náhrady škody. Po tom, ako vo veci konajúci prvostupňový súd výzvou zo dňa 01. 06. 2011, č. k. 49Cbi/6/2011-Km-37 vyzval žalobcu na zaplatenie súdneho poplatku za návrh na začatie konania v sume 33 193,50 eur, žalobca písomným podaním zo dňa 23. 06. 2011 požiadal o oslobodenie od súdneho poplatku (č. l. 38 - 39). O tejto žiadosti súd prvého stupňa rozhodol uznesením zo dňa 27. 12. 2011, č. k. 49Cbi/6/2011-92 tak, že oslobodenie od súdneho poplatku žalobcovi nepriznal. Na odvolanie žalobcu proti predmetnému uzneseniu Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací rozhodnutie súdu prvého stupňa ako vecne správne podľa § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil.

Dovolací súd vo všeobecnosti zdôrazňuje, že právo na odôvodnenie, ktorého štruktúra je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O. s. p., je súčasťou základného práva na súdnu ochranu v občianskom súdnom konaní podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Ust. § 157 ods. 2 O. s. p. sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 O. s. p.) s tým, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/2005).

Podľa § 219 ods. 1 O. s. p., odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Prvostupňový súd nepriznanie oslobodenia od súdneho poplatku za podanú žalobu odôvodnil tým, že z majetkových pomerov žalobcu nemožno vyvodiť záver, že by tento poplatkovú povinnosť splniť nemohol.

Odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil, pričom v odôvodnení svojho rozhodnutia sa zameral predovšetkým na druhú podmienku nevyhnutnú pre priznanie oslobodenia od súdneho poplatku, a to, či v predmetnej veci ide alebo nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie práva. Dospel k záveru, že u žalobcu ide o zrejme bezúspešné bránenie práva a túto skutočnosť aj podrobne odôvodnil. Keďže obidva podmienky priznania oslobodenia od súdnych poplatkov musia byť v každom jednom prípade splnené kumulatívne, odvolací súd sa s poukazom na zistenie, že žalobca nemôže vo svojom mene uplatniť právo, ktoré je predmetom žaloby, hodnoteniu pomerov žalobcu nevenoval, ktorú skutočnosť aj riadne odôvodnil.

Na základe vyššie uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací konštatuje, že uznesenie odvolacieho súdu napadnuté dovolaním je náležite odôvodnené a odvolací súd právne relevantným spôsobom vyložil ust. § 138 ods. 1 O. s. p., predovšetkým v ňom zakotvenú druhú podmienku priznania oslobodenia od súdneho poplatku, aplikovanú na skutkový stav v čase rozhodovania.

Vo vzťahu k procesnej vade podľa § 237 písm. g/ O. s. p. dovolateľ argumentuje tvrdením, že predseda odvolacieho senátu, ktorý o jeho odvolaní rozhodoval - JUDr. Peter Dukes, rozhodoval aj vec v rámci konkurzného konania vedeného voči úpadcovi. Z tohto dôvodu má dovolateľ za to, že menovaný sudca mal byť z rozhodovania o jeho odvolaní vylúčený. Konkurzné konanie, v ktorom mal predseda senátu JUDr. Peter Dukes rozhodovať, dovolateľ bližšie nešpecifikoval.

Podľa § 237 pís. g/ O. s. p., dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Je nutné poznamenať, že z obsahu dovolania nevyplývajú žiadne také relevantné údaje, na základe ktorých by sa dalo zistiť, pod akou spisovou značkou sa dovolateľom spomínaná konkurzná vec na Najvyššom súde Slovenskej republiky, v ktorej by rozhodoval

JUDr. Peter Dukes, viedla. Bez ohľadu na to však dovolací súd zdôrazňuje, že i keby JUDr. Dukes v nejakej inej veci žalobcu na tunajšom súde bol rozhodoval, nemá, resp. by táto skutočnosť nemala vplyv na jeho rozhodovanie vo veci žiadosti žalobcu o oslobodenie od súdneho poplatku v predmetnej veci.

Senát JUDr. Dukesa rozhodoval vo veci o zaplatenie 3 000 000,-- eur prvýkrát, aj to nie vo veci samej, ale vo veci oslobodenia žalobcu od súdneho poplatku za podanú žalobu.

V prípade rozhodovania o priznaní alebo nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov ide o rozhodovanie o podmienke vedenia súdneho konania založenej na povinnosti poplatníka zaplatiť súdny poplatok. Predmetné uznesenie sa dotýka vzťahu poplatník (ktorým je v tomto prípade žalobca) a štát, pričom ďalšie osoby do riešenia tohto vzťahu nevstupujú.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti je dovolací súd toho názoru, že vo veci nerozhodol súd nesprávne obsadený, a teda k vade podľa § 237 písm. g/ O. s. p. v konaní nedošlo.

K ďalšej námietke dovolateľa spočívajúcej v tvrdení, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, je potrebné uviesť, že nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.), je síce prípustným dovolacím dôvodom (ktorý možno uplatniť vtedy, ak je dovolanie prípustné), samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá. Dovolanie je v ustanoveniach Občianskeho súdneho poriadku upravené ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nemožno podať proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené podmienky prípustnosti dovolania, nemožno napadnuté rozhodnutie podrobiť vecnému preskúmvaniu, a preto ani zohľadniť prípadné vecné nesprávnosti rozhodnutia.

Keďže v danom prípade dovolanie žalobcu proti rozhodnutiu odvolacieho súdu nie je podľa § 239 O. s. p. prípustné a vady uvedené v § 237 písm. f/ a g/ O. s. p. (ani žiadna iná procesná vada v zmysle citovaného ustanovenia) zistená nebola, Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací, dovolanie žalobcu podľa § 243b ods. 5 veta prvá O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p., ako neprípustné odmietol, a to bez toho, aby sa zaoberal napadnutým rozhodnutím z hľadiska jeho vecnej správnosti.

O trovách dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 243b ods. 5 veta prvá O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O. s. p.. Žalovaní účastníci boli v dovolacom konaní úspešní, preto by mali právo na náhradu trov konania. Keďže im však trovy v dovolacom konaní nevznikli, dovolací súd im náhradu trov dovolacieho konania nepriznal.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 5:0.

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, 24. októbra 2012

JUDr. Viera Pepelová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: H.

